

Kartlegging av musikkterapijenester for barn og unge på Vestlandet

---

Rapport

Sommerstipend 2019

POLYFON kunnskapsklynge for musikkterapi

Karoline Widding

Karin Antonia Mössler

Maren Metell

Høsten 2019 – høsten 2020

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	3
2. Metode	4
2.1 Datainnsamling	4
2.2 Dataanalyse	4
3. Resultater	5
3.1 Bakgrunnsdata om respondenter	5
3.1.1 Svarprosent	5
3.1.2 Demografiske data	5
3.1.3 Arbeidsplass og –situasjon	6
3.1.4 Stillingsprosent, lønnsnivå og finansiering.....	6
3.1.5 Musikkterapeutens tilknytning til arbeidsplassen	6
3.2 Brukergrupper – hvem jobber musikkterapeutene med?	7
3.3 Jobbhverdag – hvordan jobber musikkterapeutene?	13
3.3.1 Fokus for musikkterapiarbeidet	13
3.3.2 Forventinger og målsetninger.....	15
3.3.3 Rådgivning/veiledning	18
3.3.4 Samarbeid	18
3.3.5 Faglig utvikling.....	20
3.3.6 Jobbtilfredshet.....	21
4 Diskusjon	23
4.1 Svakheter ved undersøkelsen	24
5 Avslutning	26
6 Litteraturliste	27

1. Bakgrunn

Barn og unge har i ulik grad tilgang på musikkterapijenester. Dette varierer basert på økonomiske, geografiske og politiske rammebetingelser, og støttespillere i nøkkelfunksjoner. De politiske rammevilkårene for feltet er i endring. Et eksempel på dette er ekspertutvalget, ledet av Thomas Nordahl, (Nordahl m.fl., 2018) som foreslår store endringer i det spesialpedagogiske systemet, hvor fokus på «inkluderende fellesskap» står i sentrum. Slike endringer kan skape både muligheter og utfordringer for utviklingen av musikkterapi med barn og unge.

Målet bak kartleggingsundersøkelsen har vært å skape en oversikt over musikkterapeutiske tjenester for barn og unge på Vestlandet, og kartlegge hull og svakheter ved dagens tilbud, samt å skaffe et bilde over hvordan dagens tilbud møter fremtidige behov. Dette skal bidra til å danne et grunnlag for å evaluere dagens situasjon og for å kunne videreutvikle feltet strategisk.

2. Metode

2.1 Datainnsamling

Datainnsamlingen ble gjennomført ved bruk av et elektronisk spørreskjema sommeren 2019. Spørreskjemaet bestod av både åpne og lukkede spørsmål, og datagrunnlaget var dermed en blanding av kvantitativ og kvalitativ data. Undersøkelsen ble delt til potensielle respondenter gjennom mail og linker postet i ulike facebook-grupper for musikkterapeuter i Norge. Undersøkelsen har fått etisk godkjenning fra Norsk senter for forskningsdata (NSD) (meldeskjema 874477). Deltakere ble ytterlig informert om undersøkelsens mål og mulige ulemper og samtykket elektronisk ved å fullføre undersøkelsen.

2.2 Dataanalyse

Ettersom datagrunnlaget var både kvalitativt og kvantitativt ble det behandlet på litt ulike måter. Den kvantitative dataen var i de fleste tilfeller knyttet opp mot den demografiske delen av undersøkelsen. Den kvalitative dataen ble grundig gått igjennom og analysert tematisk. Der det var meningsfylt, ble kvalitative data også kategorisert og kvantifisert. På de ulike spørsmålene ble det opprettet mer eller mindre overordnede kategorier, slik at alle de ulike svarene kunne settes opp mot hverandre og ses på i en helhet. Datamaterialet ble bearbeidet ved hjelp av deskriptiv statistikk med tall og figurer for å kunne kartlegge hovedtrekk i svarene til respondentene.

3. Resultater

3.1 Bakgrunnsdata om respondenter

3.1.1 Svarprosent

Vi tok direkte kontakt med og sendte undersøkelsen på mail til 40 personer vi visste jobbet innen musikkterapi med barn og unge på Vestlandet. I tillegg ble undersøkelsen delt på ulike facebook-grupper, for å nå ukjente respondenter. 26 personer gjennomførte hele undersøkelsen, mens 24 personer svarte på deler av den. Av de delvise svarene ble 19 tatt med i datagrunnlaget, og de resterende fem luket ut ettersom de kun svarte på noen veldig få av spørsmålene (kjønn og alder). Det vil si at totalt 45 respondenter ble inkludert i analysen.

3.1.2 Demografiske data

Av respondentene var 78 % kvinner og 22 % menn. Aldersfordelingen viste at 62 % var mellom 30 og 49 år gamle (31 % på hvert tiår). 25 % var mellom 20 og 29 år gamle. De resterende 12 prosentene var mellom 50 og 69 år gamle.

Litt over halvparten av respondentene har oppgitt at de har sin utdanning fra Griegakademiet ved Universitetet i Bergen (UiB) (54 %). Nesten 24 % har utdanning fra Sandane (musikkterapiutdanning fra den tidligere Høgskulen i Sogn og Fjordane avd. Sandane, HiSF). Kun fire respondenter oppgir at de har utdanning fra Norges Musikkhøgskole (NMH). Seks respondenter har utdanning fra andre land enn Norge. Noen respondenter har sin utdanning fra flere steder, derfor er det flere svar enn det er respondenter. Fem har ikke svart på spørsmålet.

Utdannelsesåret for respondentene varierer fra 1993 til 2019. Av de 45 respondentene var flest utdannet i 2012 (syv), etterfulgt av 2016 (fem) og 2019 (fire).

Flest av respondentene har arbeidserfaring på mellom fem og ti år (18 av 46). 13 har mindre enn fem års erfaring, mens 10 respondenter har 10 til 20 års erfaring. Kun fem har mer enn 20 års erfaring.

3.1.3 Arbeidsplass og –situasjon

25 av 38 respondenter oppgir at de er ansatt i kommunen. Av disse oppgir ni at de er ansatt under kulturskolen, mens de resterende 16 kun oppgir kommunen generelt. Utover dette er fem personer ansatt innen sykehus og helse, tre innen skole, to under Stendi, én under DPS, én under PPS og én oppgir at den er ansatt i en prosjektstilling. Geografisk er de aller fleste stillingene i Vestland fylke, med 23 stk (20 av disse var tidligere Hordaland, og kun tre var tidligere Sogn og Fjordane). Syv respondenter oppgir at de har arbeid i Rogaland og fem i Møre og Romsdal. Det er fem som ikke har spesifisert sted.

30 av 38 respondenter oppgir at de har stillingstittel som musikkterapeut. Det er likevel viktig å legge merke til at flere av respondentene har svart flere enn én stillingstittel (totalt 50 svar). Av de 30 som skriver musikkterapeut som sin stillingstittel er det åtte som nevner en annen stillingstittel i tillegg. De andre stillingstitlene som nevnes er blant annet kulturskolelærer, spesialpedagog, musikk lærer og lektor.

3.1.4 Stillingsprosent, lønnsnivå og finansiering

36 av 40 (90 %) av respondentene hadde faste stillinger, kun tre respondenter var ansatt som vikar. Én person oppga at den var selvstendig næringsdrivende. 26 av 40 svarte at de var ansatt i en stillingsprosent på 100. Seks har en 80 % stilling. De resterende hadde stillingsprosent mellom 20 og 60 prosent.

Når det kommer til lønnsnivå svarer 58 % av respondentene (tilsvarende 24 av 41) at de har en årslønn på mellom 500 000 og 600 000 kroner. 29 % (12 av 41) hadde et lønnsnivå på mellom 400 000 og 500 000 kroner. Kun en respondent oppga at den hadde lønnsnivå på 300 000 til 350 000 kroner. Og fire oppga at de hadde mer enn 600 000 kroner i årslønn.

De aller fleste stillingene blir finansiert av kommunen (23 av 35), de resterende av staten (fire av 35), salg av musikkterapi tjenester (tre av 35), tilskuddsmidler (to av 35), Stendi (to av 35) og skolen (en av 35).

3.1.5 Musikkterapeutens tilknytning til arbeidsplassen

Mange av respondentene (14 av 32) vet ikke hvordan deres stilling ble opprettet, ettersom de ikke er den første til å ha stillingen og den dermed ble opprettet før dem. Av de som vet mer om stillingsopprettelsen svarer åtte personer at stillingen startet som et prøveprosjekt, en engasjementstilling eller en prosjektstilling. Tre oppgir at det var ledelsen på deres arbeidsplass som var interessert i musikkterapi og dermed opprettet stillingen. Andre forklaringer på hvordan stillinger ble opprettet er musikkterapeutens eget initiativ, som følge av et politisk vedtak, som en del av interkommunalt arbeid, på grunn av videreføring av en tidligere musikkterapistilling, og gjennom et samarbeid med POLYFON kunnskapsklynge for musikkterapi.

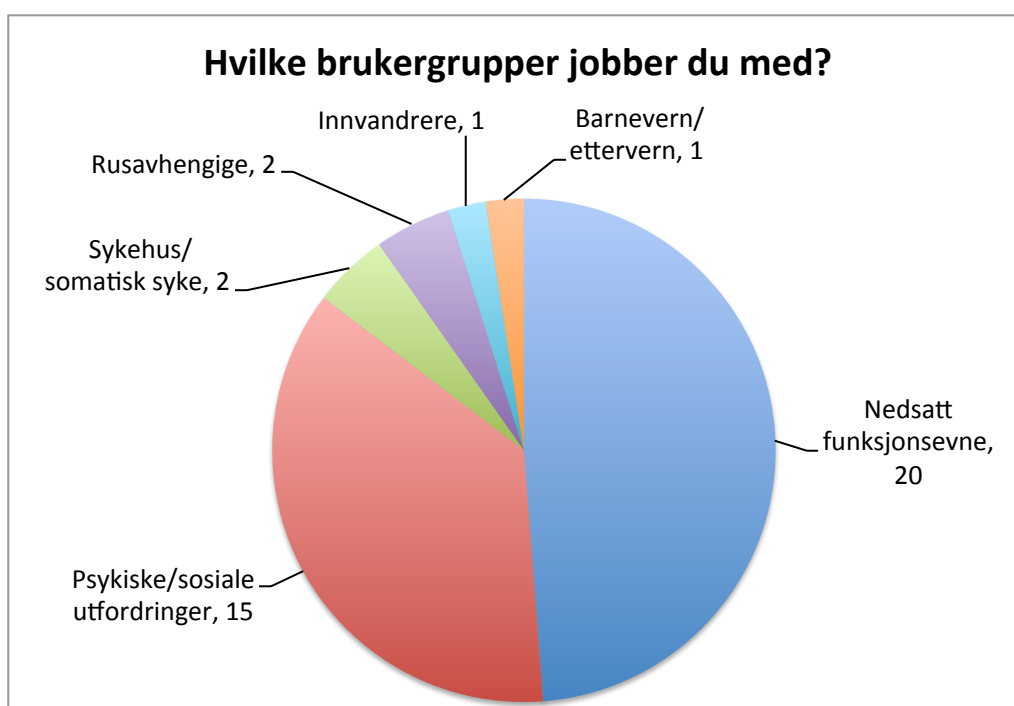
Musikkterapeutenes forankring på arbeidsplassen er så å si alltid som en del av et team. 29 av 33 oppgir dette, hvorav 18 spesifiserer at de er del av et tverrfaglig team. To personer oppgir å ha en form for lederstilling. Det er bare to personer som oppgir at de har liten eller ingen forankring på sin arbeidsplass. De aller fleste er fornøyd eller svært fornøyd med sin forankring (22 av 34 respondenter totalt på de to svaralternativene). Syv oppgir at de er middels fornøyd. Kun fem av de 34 respondentene svarer at de er lite eller ikke fornøyd. På spørsmål om hva som kunne vært bedre med forankringen svarer åtte respondenter at de ønsker større eller flere musikkterapistillinger på sin arbeidsplass. Seks oppgir at de ønsker å være ansatt som musikkterapeut og at musikkterapibegrepet blir brukt om deres arbeid. Fire ønsker mer tid til samarbeid på arbeidsplassen, mens tre oppgir at de ønsker en bedre forankring i det tverrfaglige samarbeidet. Tre ønsker mer tid til musikkterapeutisk arbeid. Tre synes de bruker for mye tid til reising og ønsker en bedre geografisk plassering. Tre svarer at de ikke vet hva som kunne vært bedre, mens tre også svarer at det er ingenting de vil endre.

21 av 35 svarer at de er flere musikkterapeuter på sin arbeidsplass. Til tross for dette mener 29 av 34 at det er et behov for flere musikkterapeuter på deres arbeidsplass. På spørsmål om hvor stor ekstra stillingsprosent som ville dekket dette behovet varierer svarene fra 50 til 450 %. 15 av 25 svarer et sted mellom 100 til 200 %. Seks respondenter svarer prosent høyere enn 200.

Av 34 respondenter svarer ni at de har mer enn en stilling. Noen av disse stillingene er musikkterapirelaterte (forskning, undervisning, praksislærer).

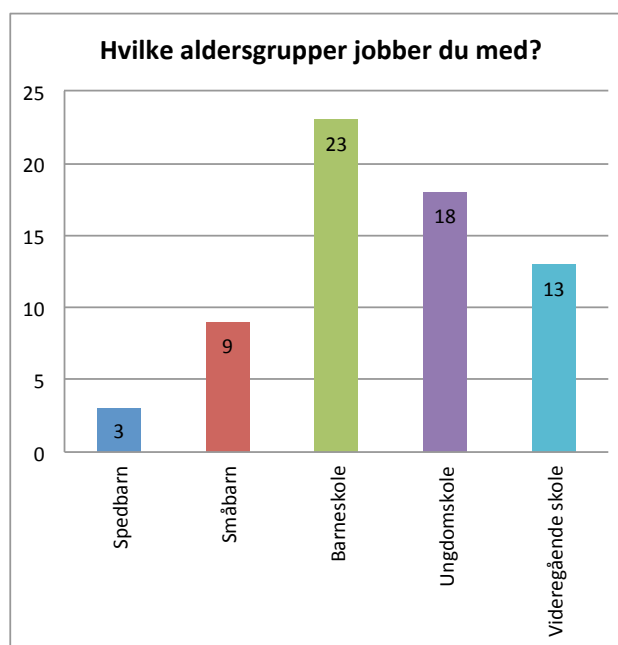
3.2 Brukergrupper – hvem jobber musikkterapeutene med?

Når det blir spurt om hvilke brukergruppe(r) respondentene jobber med viser det seg at de aller fleste jobber med flere ulike. Når svarene blir systematisert i noen overordnede kategorier viser det seg at brukergruppene flest jobber med er barn og unge med nedsatt funksjonsevne, og barn og unge med psykiske/sosiale utfordringer (se Figur 1). Barn og unge med nedsatt funksjonsevne innebærer i denne oversikten blant annet autisme, Downs syndrom og multifunksjonshemming.

Figur 1 – Hvilke brukergrupper jobber du med

Det viser seg at de aller fleste av respondentene også jobber med flere ulike aldersgrupper (29 respondenter, 66 svar). Flest oppgir at de arbeider med barn i barneskolealder, 23 svar. Med barn og unge på ungdomsskole og videregående er det henholdsvis 18 svar og 13 svar. Kun tre oppgir at de arbeider med spedbarn, og ni med småbarn (se Figur 2).

Figur 2 – Hvilke aldersgrupper jobber du med?

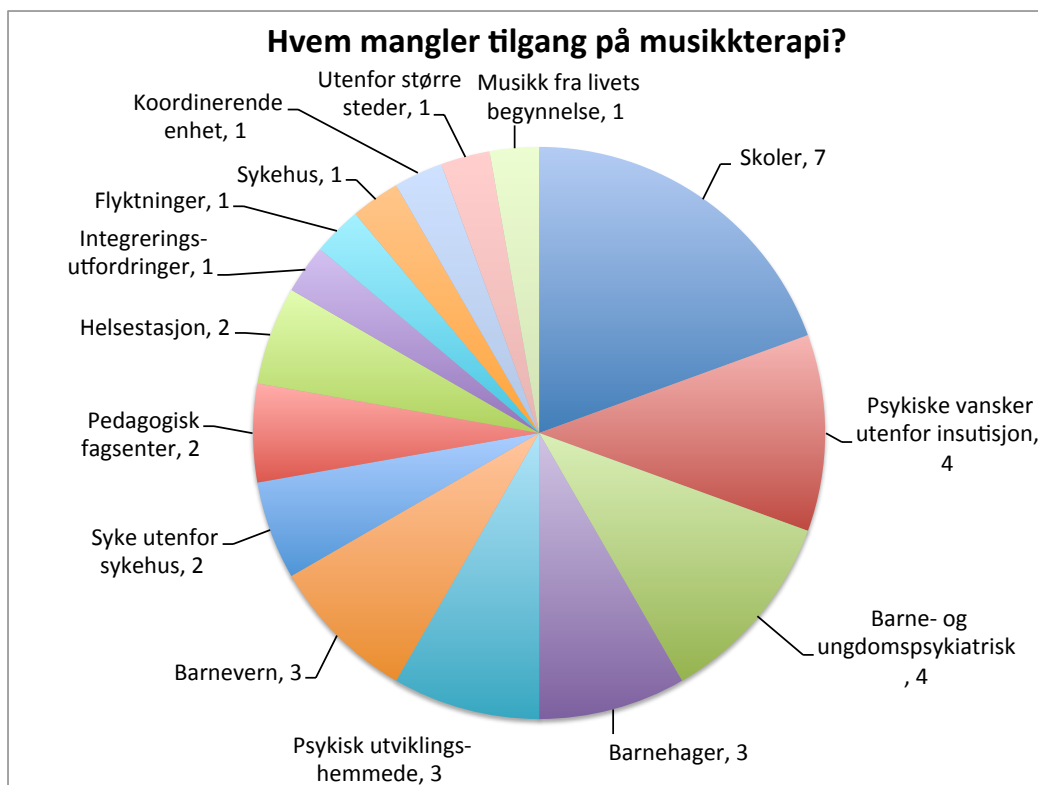

Det er mange ulike svar når respondentene blir spurt om å oppgi hvem og hvilke faktorer som bestemmer hvem som får tilbud om musikkterapi. Det er likevel over halvparten som svarer at det er musikkterapeutene selv som bestemmer. De tre neste som blir nevnt flest ganger er ledelse, team og andre ansatte (se Figur 3).

Figur 3 – Hvem eller hva bestemmer hvem som får tilbud om musikkterapi?

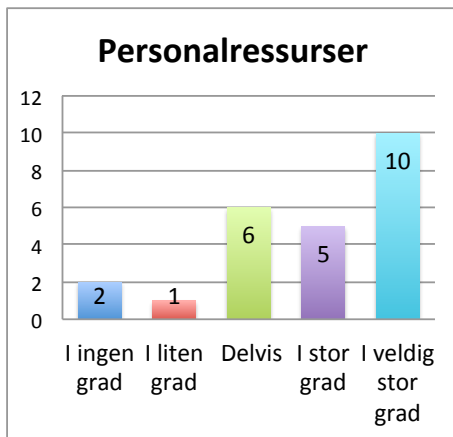
25 av 31 svarer at de mener at det finnes brukergrupper som mangler tilgang på musikkterapi. Av de ulike brukergruppene/stedene er det skoler som blir nevnt flest ganger, etterfulgt av barn og unge med psykiske vansker utenfor institusjon, og barne- og ungdomspsykiatrisk (se Figur 4).

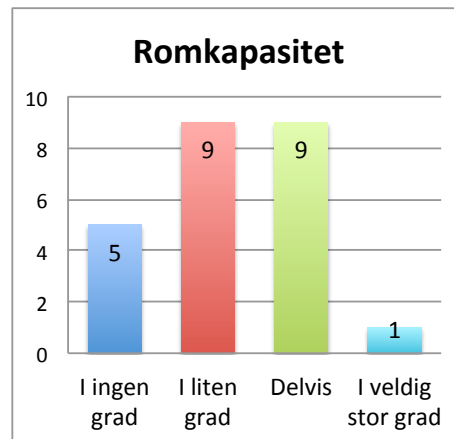
Figur 4 – Hvilke brukergrupper har ikke tilgang på musikkterapi?

På spørsmål om hvilke faktorer som respondentene tror påvirker brukergruppens mangel på tilgang til musikkterapi svarer flest at det handler om personalressurser med totalt 15 av 24 svar fordelt på i stor grad og i veldig stor grad. En del mener det også at prioritering av bestemte barn og unge, mangel på kunnskap om musikkterapi og andre faktorer spiller inn med henholdsvis 12, 11 og 11 av 43 svar fordelt på i stor grad og i veldig stor grad på alle tre. (se Figur 5.1-5.5).

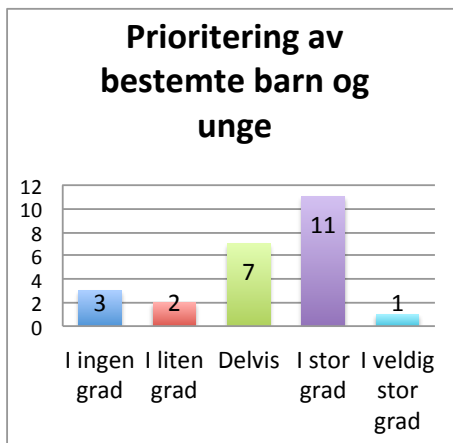
På andre grunner til at brukergruppene ikke har tilgang til musikkterapi nevnes økonomi flest ganger. I tillegg nevnes blant annet det at andre metoder prioriteres og at det er ventelister hos den aktuelle musikkterapien.

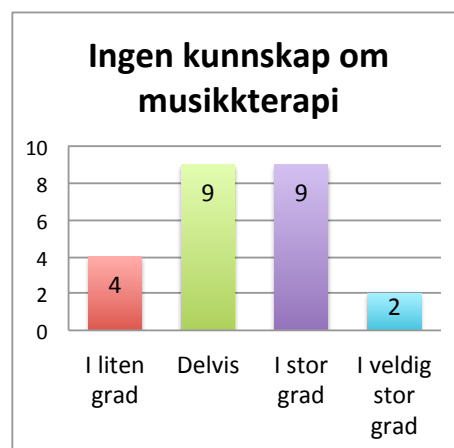
Figur 5.1 – I hvor stor grad er personalressurser grunnen til at brukergrupper mangler tilgang på musikkterapi?

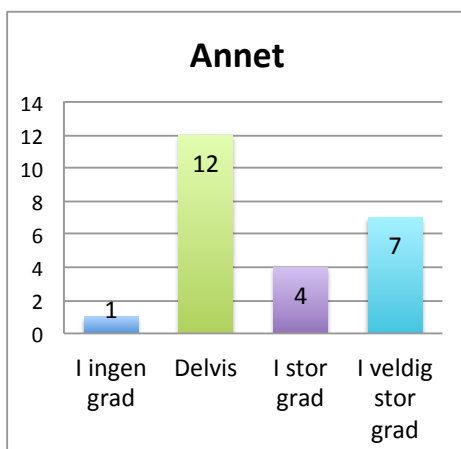
Figur 5.2 – I hvor stor grad er romkapasitet grunnen til at brukergrupper mangler tilgang på musikkterapi?

Figur 5.3 – I hvor stor grad prioritering av bestemte barn og unge grunnen til at brukergrupper mangler tilgang på musikkterapi?

Figur 5.4 – I hvor stor grad er manglende kunnskap om musikkterapi grunnen til at brukergrupper mangler tilgang på musikkterapi?

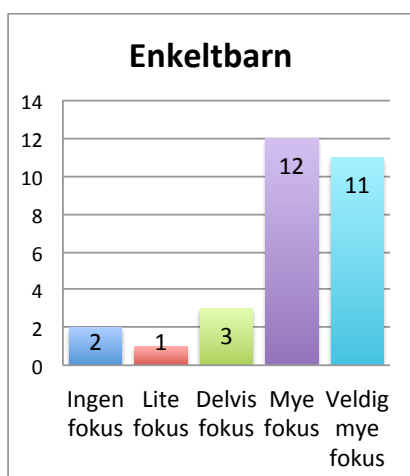
Figur 5.5 – I hvor stor grad er andre grunner til at brukergrupper mangler tilgang på musikkterapi?

Ni av 31 svarer at deres arbeidsplass selger musikkterapi tjenester til andre aktører. Alle ni oppgir at skoler er en av kjøperne av tjenesten, seks at en av kjøperne er PPT/PPS, fem på både barnehager og på «andre», og to på avlastningsboliger og på barnevernstjenester. Aktører som nevnes som «andre» kjøpere er kommune, dagsentertjeneste, kulturskole og seniorsenter/sykehjem.

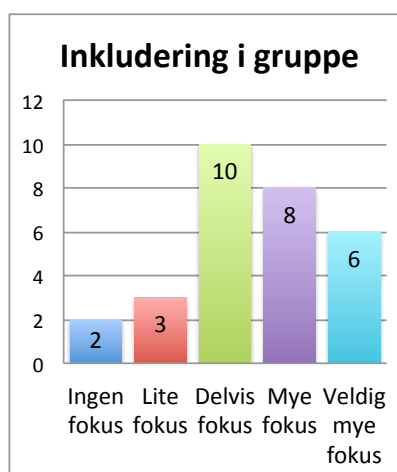
3.3 Jobbhverdag – hvordan jobber musikkterapeutene?

3.3.1 Fokus for musikkterapiarbeidet

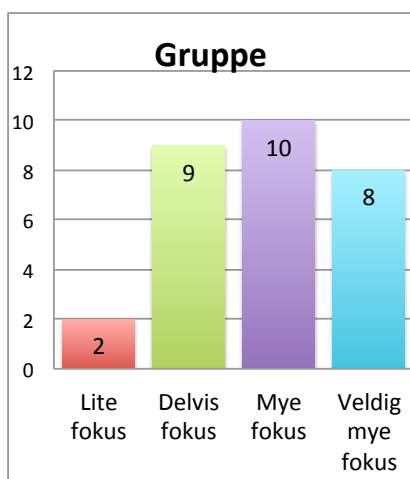
Det ser ut som at musikkterapeutene i undersøkelsen har et bredt/varierte fokus i sitt arbeid. Når de blir spurt hvor mye fokus de har på arbeid med henholdsvis enkeltbarn, med inkludering av barn i gruppe, og med gruppe svarer nesten alle delvis fokus, mye fokus eller veldig mye fokus (mellom 24 og 27 totalt av 29 svar). Unntaket ser vi når vi spør om hvor mye fokus de har på arbeid med samfunnsarbeid. Her er det til sammenligning kun 18 av 29 som svarer delvis til veldig mye fokus. Så mange som elleve respondenter oppgir å enten ha lite eller ingen fokus på dette området i sitt musikkterapeutiske arbeid (se Figur 6.1- 6.4). Av disse elleve jobber alle utenom én med barn og unge med nedsatt funksjonsevne og/eller barn og unge med psykiske/sosiale utfordringer.

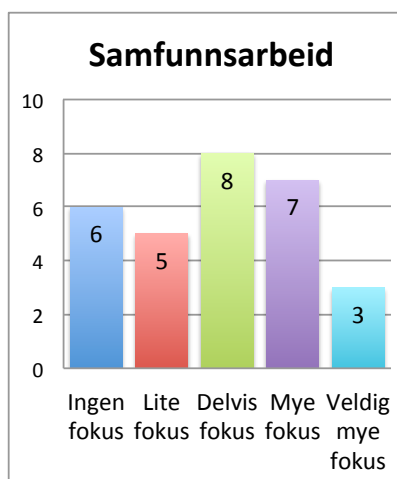
Figur 6.1 – Hvor mye fokus har du på arbeid med enkeltbarn?

Figur 6.2 – Hvor mye fokus har du på arbeid med inkludering av barn

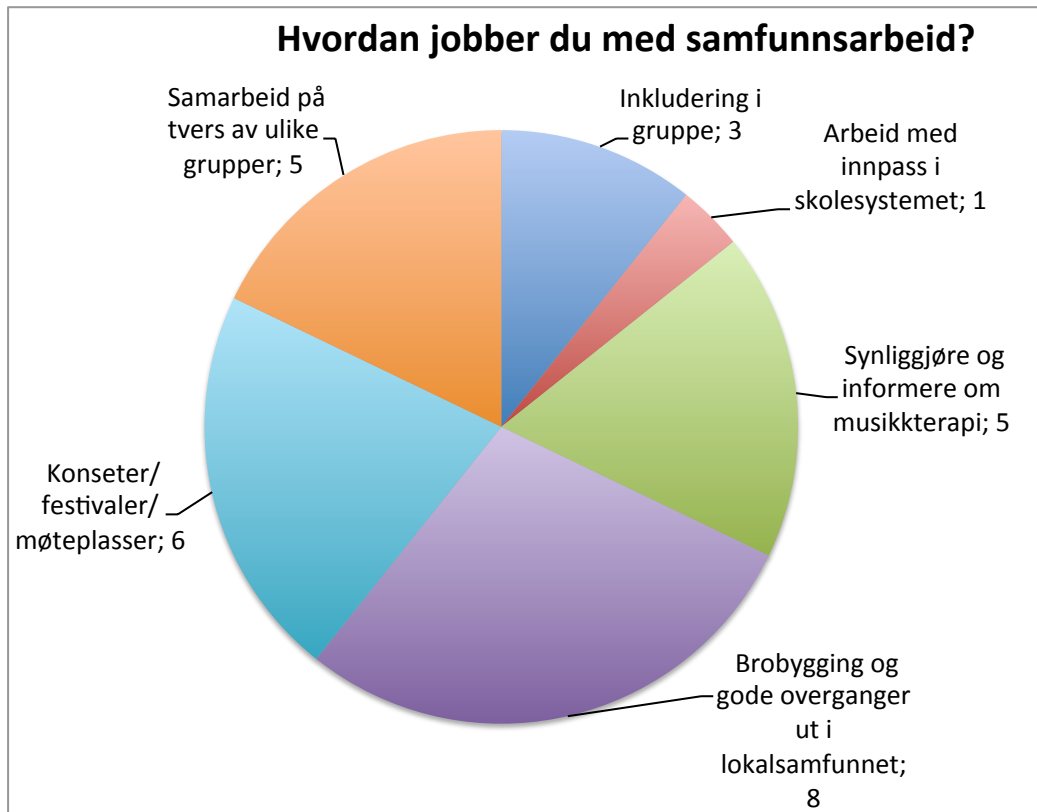

Figur 6.3 – Hvor mye fokus har du på arbeid med gruppe?

Figur 6.4 – Hvor mye fokus har du på samfunnsarbeid?

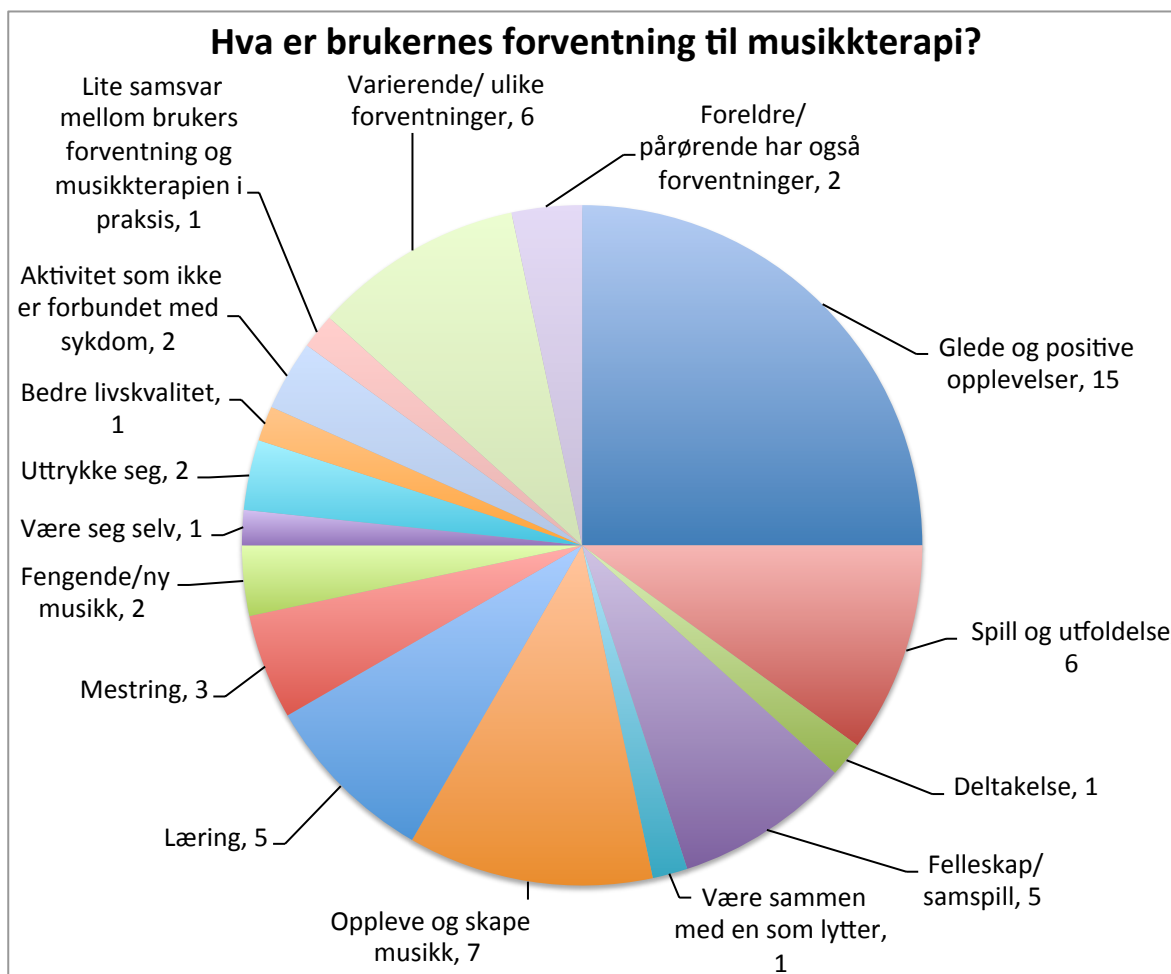
Når vi videre følger opp samfunnsarbeidet og spør hvordan respondentene jobber med samfunnsarbeid i sin stilling viser det seg at det varierer. De to måtene som går mest igjen er brobygging og gode overganger ut i lokalsamfunnet, og arrangement av konserter/festivaler/møteplasser (se Figur 7).

Figur 7 – Hvordan jobber du med samfunnsarbeid?

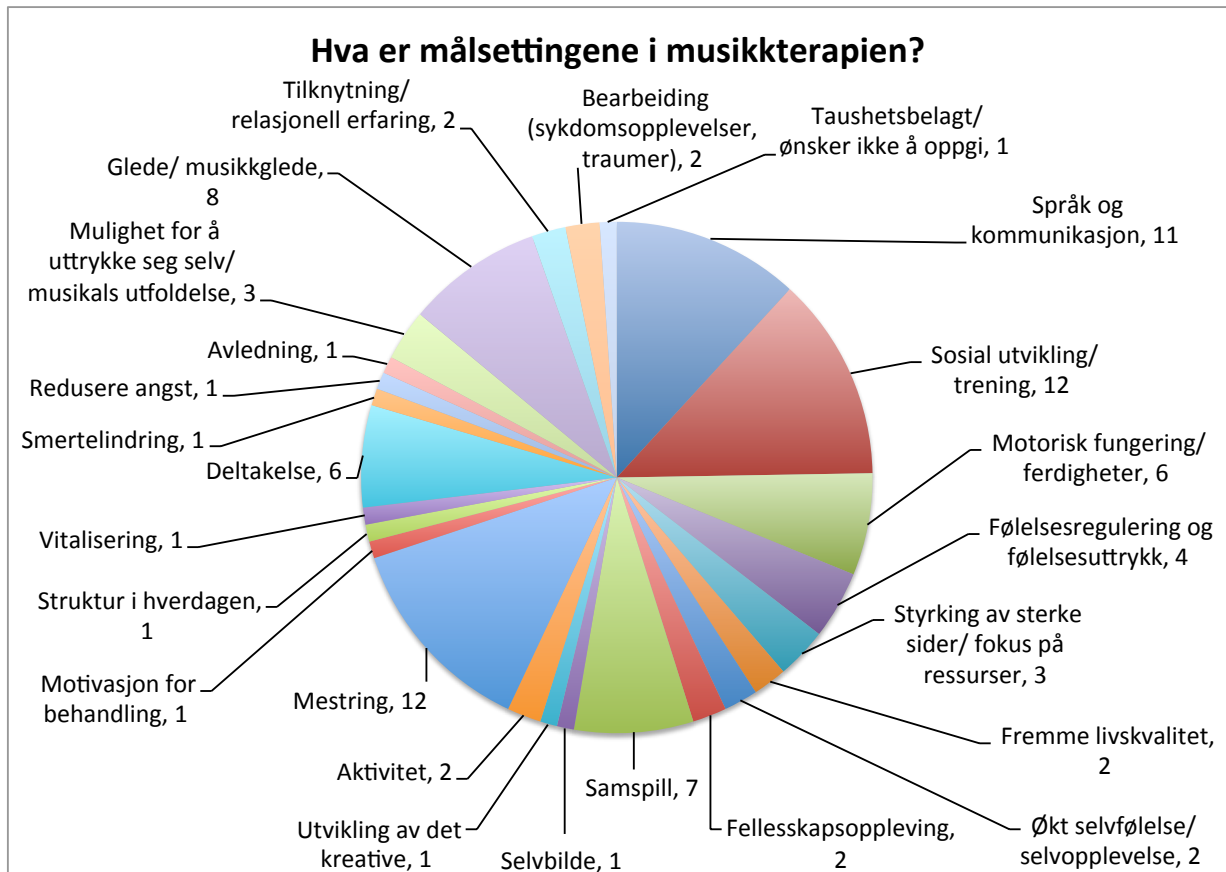
3.3.2 Forventinger og målsetninger

Musikkterapeutene har flere ulike tanker om hva de tror brukernes forventning til musikkterapien er. Flest er enige i at brukerne forventer glede og positive opplevelser i musikkterapien (15 svar). Andre forventinger som blir nevnt av flere er å oppleve og skape musikk, å spille og utfolde seg, fellesskap/samspill, og læring. I tillegg svarer flere at de mener brukerne har varierende/ulike forventninger (se Figur 8).

Figur 8 – Hva er brukernes forventning til musikkterapi?

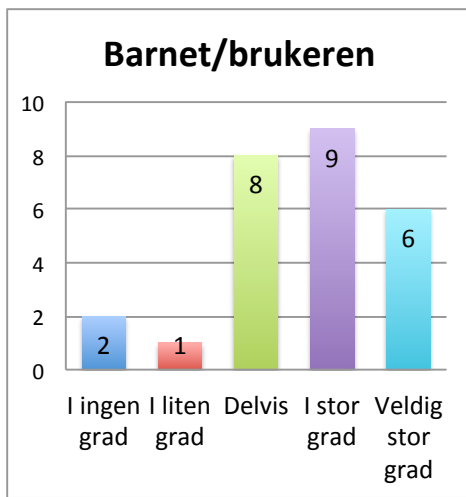
Målsetningene for det musikkterapeutiske arbeidet er mange og varierte, men tre målkategorier stikker seg tydelig frem som «vanligst». Disse er mestring, sosial utvikling/trening, og språk og kommunikasjon. Blant mange andre nevnes også glede/musikkglede, samspill, deltakelse, og motorisk fungering (se Figur 9).

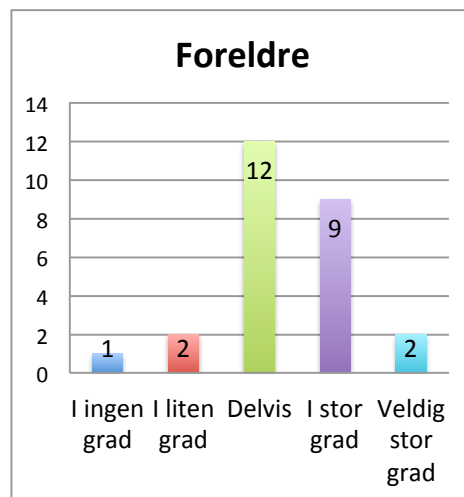
Figur 9 – Hva er målsetningene i musikkterapien?

Målsetningene blir i størst grad bestemt av musikkterapeutene og brukerne, men foreldre og systemet rundt har også en ganske sterk påvirkning (se Figur 10.1-10.4). På spørsmål om hvem i systemet rundt brukerne som påvirker målsetningene svarer flest PPT, etterfulgt av skolen/lærere og psykisk helsevern (se Figur 11).

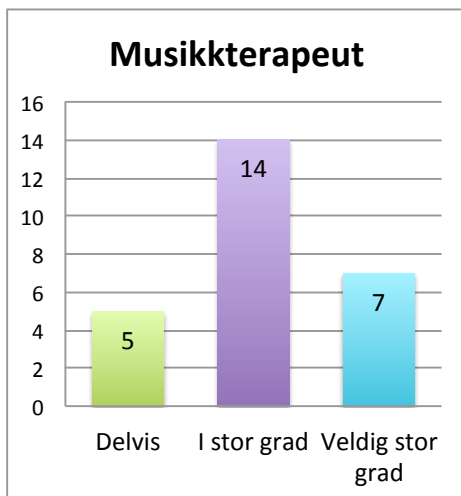

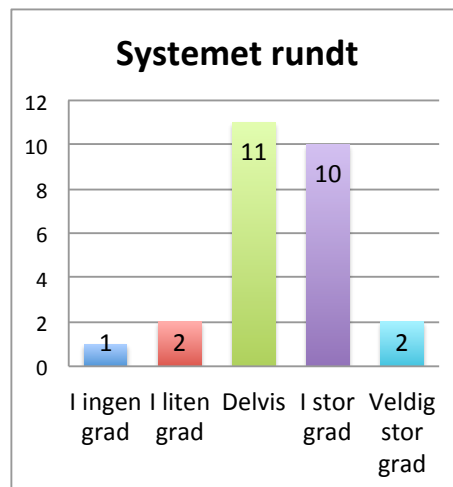
Figur 10.1 – I hvor stor grad bestemmer barnet/brukeren målsetningene?

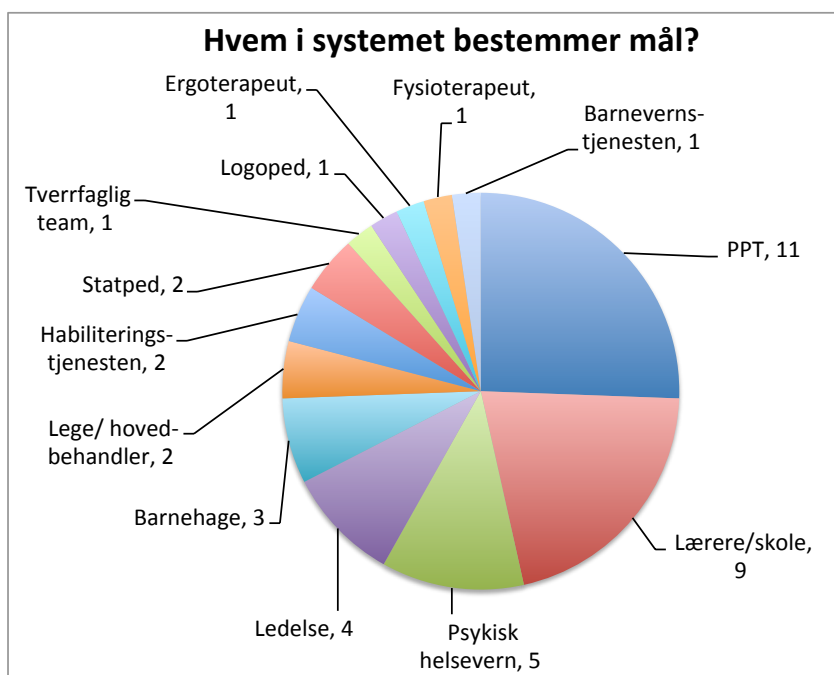
Figur 10.2 – I hvor stor grad bestemmer foreldre/foresatte målsetningene?

Figur 10.3 – I hvor stor grad bestemmer musikkterapeuten (du) målsetningene?

Figur 10.4 – I hvor stor grad bestemmer systemet rundt målsetningene?

Figur 11 – Hvem i systemet bestemmer mål?

3.3.3 Rådgivning/veiledning

10 av 26 oppgir at de jobber med rådgivning/veiledning. Mottakerne av rådgivningen/veiledningen er i hovedsak øvrig personell/kollegaer. Ellers nevnes foresatte/pårørende, deltakende familier, andre som jobber med samme brukergruppe og andre musikkterapeuter. På spørsmål om hvor stor andel rådgivning/veiledning er av arbeidet varierer svarene fra to til 30 prosent. Noen svarer også at de ikke vet eller at det varierer.

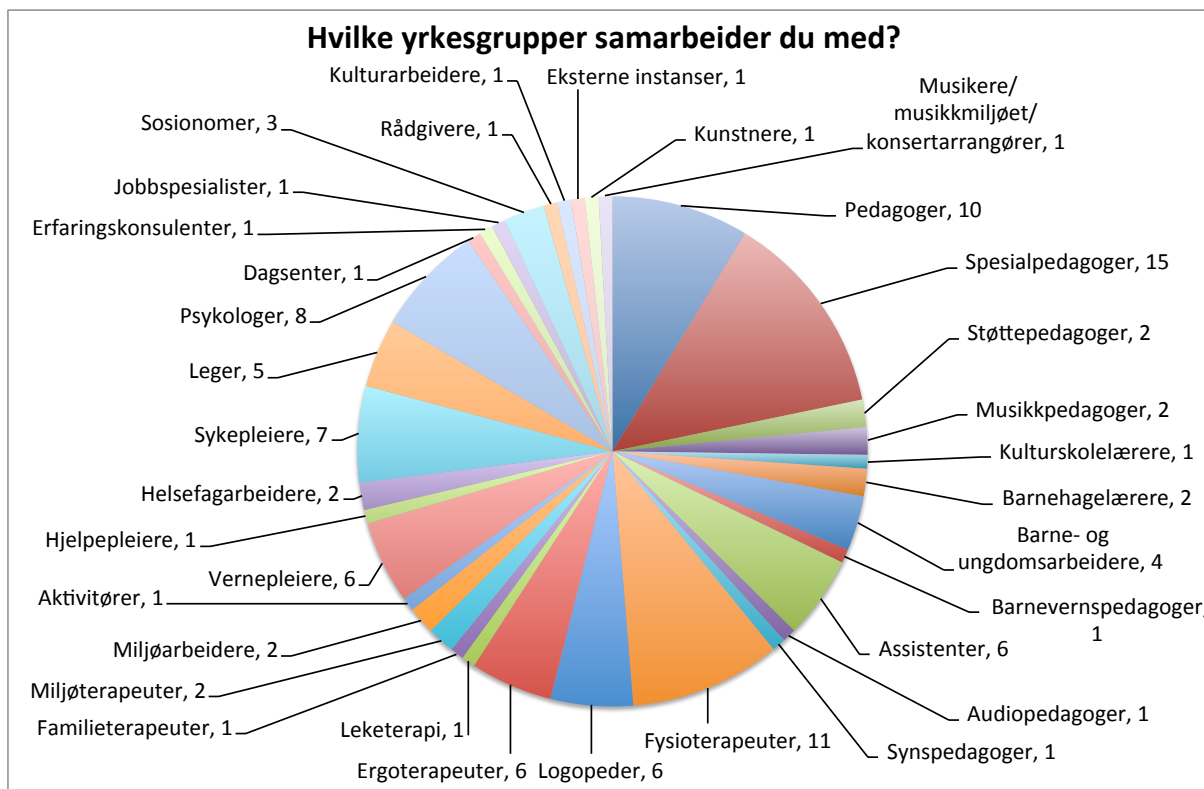
3.3.4 Samarbeid

Alle utenom to (av 26) oppgir at de samarbeider med andre yrkesgrupper. Det er tydelig at musikkterapeutene har brede samarbeid med mange ulike yrkesgrupper på samme tid, ettersom 23 respondenter ble registrert med 115 svar fordelt på 34 ulike yrkesgrupper. De tre yrkesgruppene som ble mest nevnt er pedagoger, spesialpedagoger og fysioterapeuter (se Figur 12).

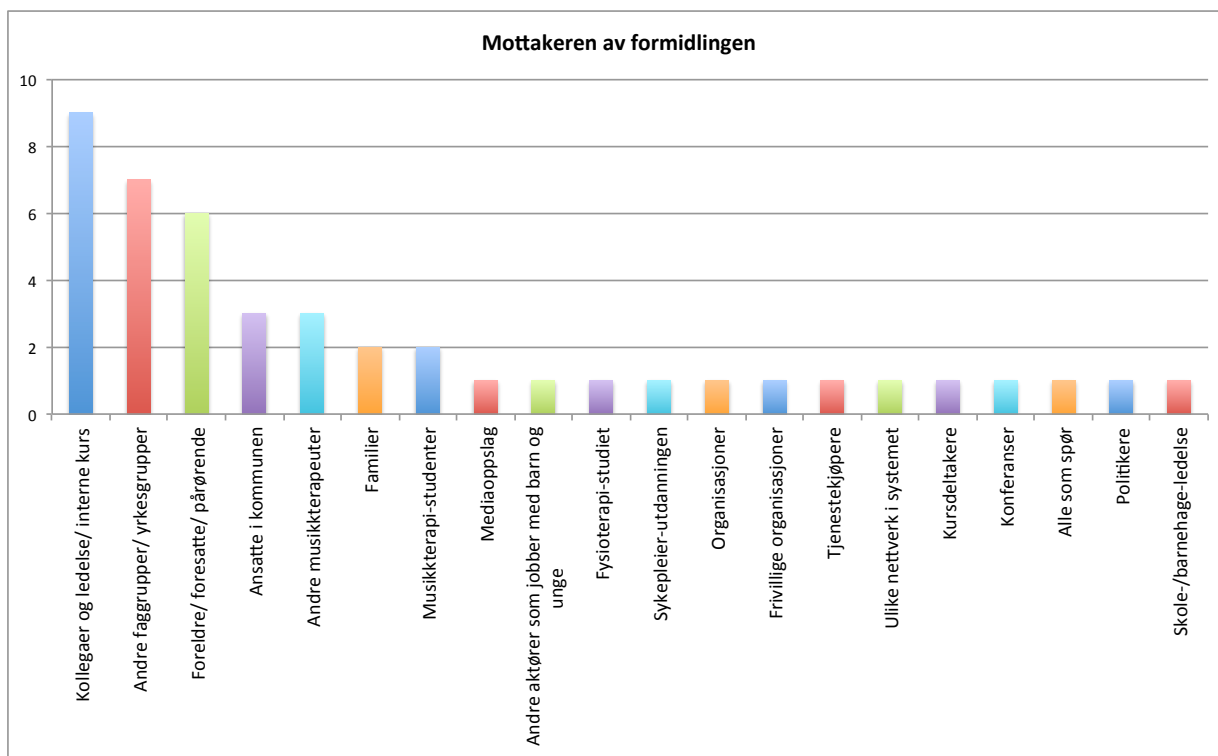
25 av 26 svarer at de samarbeider med familie/pårørende. Den ene som svarer at den ikke har slike samarbeid, oppgir at det er på grunn av tidsaspekt.

21 av 26 svarer at de samarbeider med nøkkelpersoner i systemet rundt seg for å løfte frem musikkterapifeltet. Nøkkelpersonene flest samarbeider med er ledelsen på sin arbeidsplass. Ellers nevnes andre i teamet, ressurspersoner på arbeidsplassen og POLYFON tre ganger hver som nøkkelpersoner musikkterapeutene samarbeider med. Kun fire respondenter svarte på hva som kunne gjort dette enklere for dem. To svarer at en musikkterapikollega i nærheten (gjerne innenfor samme brukergruppe) hadde hjulpet. Én tror flere musikkterapeuter på arbeidsplassen hadde gjort det enklere, og én mener det handler om stillingsstørrelsen.

22 av 26 oppgir at de arbeider med formidling av musikkterapi innenfor og utenfor arbeidsplassen sin. De mest nevnte mottakerne av formidlingen er kollegaer og ledelse på egen arbeidsplass, andre yrkesgrupper og foreldre/foresatte/pårørende (se Figur 13).

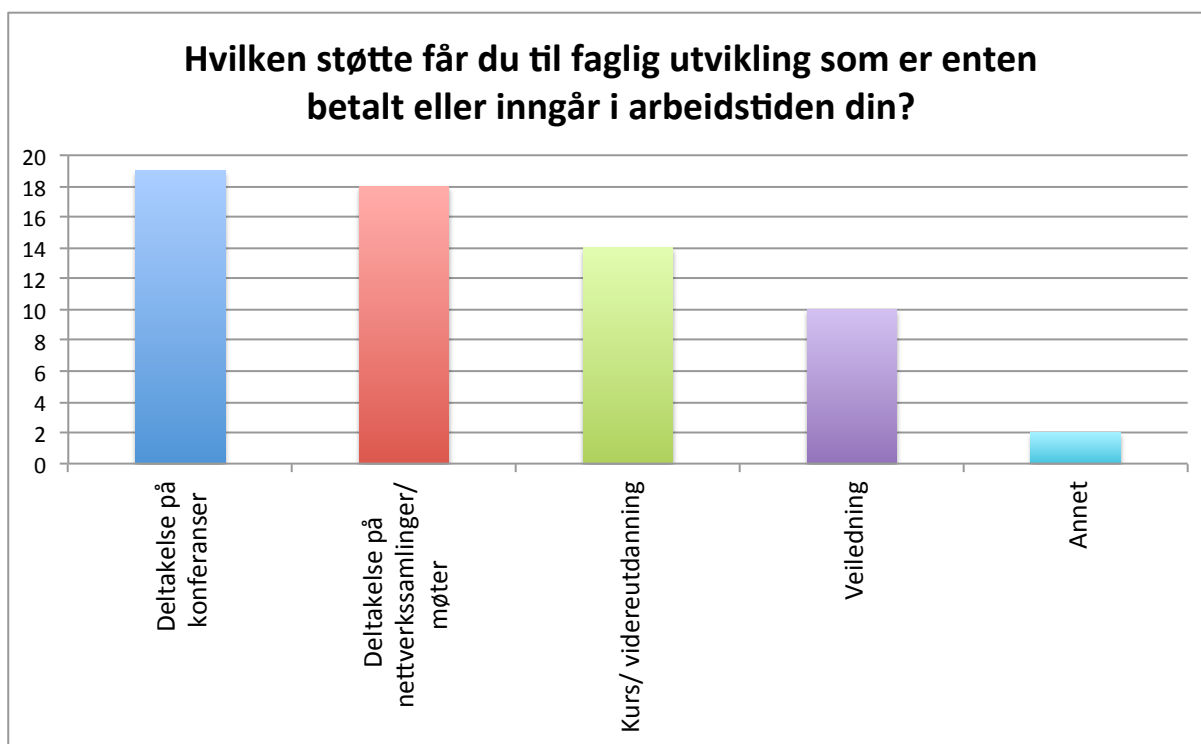
Figur 12 – Hvilke yrkesgrupper samarbeider du med?

Figur 13 – Hvem er mottakeren av formidlingen?

3.3.5 Faglig utvikling

I undersøkelsen spurte vi «hvilken støtte får du til faglig utvikling som er enten betalt eller inngår i arbeidstiden din?». Respondentene hadde fem avkrysningsmuligheter: deltakelse på konferanser, deltakelse på nettverkssamlinger/møter, kurs/videreutdanning, veiledning, og annet. Alle 26 respondenter krysset av på minst én av alternativene (se Figur 14). Når respondentene som krysset av for annet ble spurt om å spesifisere hva dette innebar kom det ikke frem noen ny informasjon.

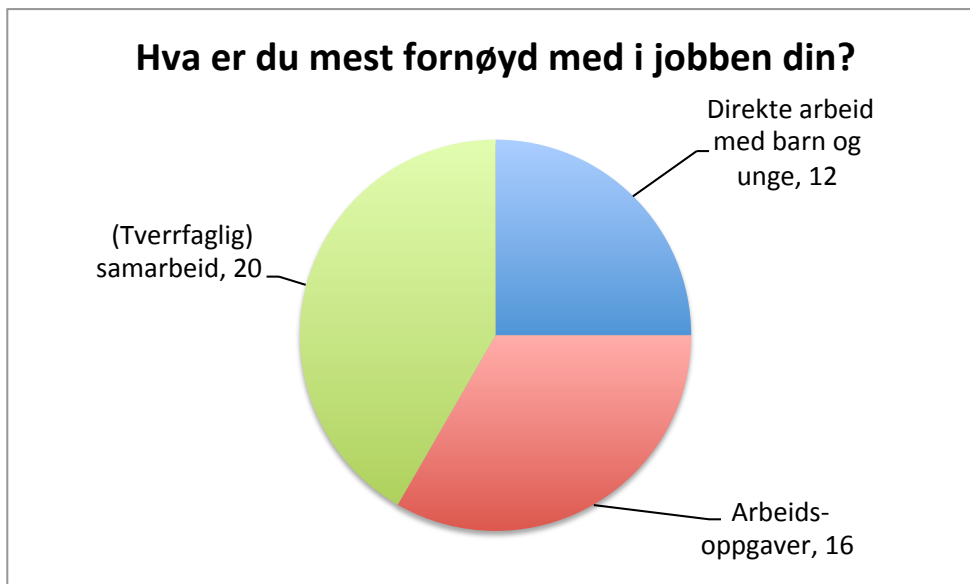

Figur 14 – Hvilken støtte får du til faglig utvikling som enten er betalt eller inngår i arbeidstiden din?

Respondentene har tolket spørsmålet om andre kompetansehevende tiltak på to ulike måter. Enten som hvilke andre kompetansehevende tiltak respondenten opplever å ha tilgang til på sin arbeidsplass, eller som hvilke kompetansehevende tiltak respondentene har behov for eller ønsker at de hadde. Noen få respondenter oppgir at de har god tilgang til faglig oppdatering gjennom kurs, konferanser og nettverk. Men de fleste respondentene har tydelige ønsker om ytterligere kompetansehevende tiltak. Blant tiltakene som nevnes er relevant videreutdanning, økt samarbeid med andre musikkterapeuter, være del av tverrfaglig team hvor man deler kompetanse og erfaringer, og mer ”ikke-musikkterapeutisk” kompetanse som er relevant for sin brukergruppe.

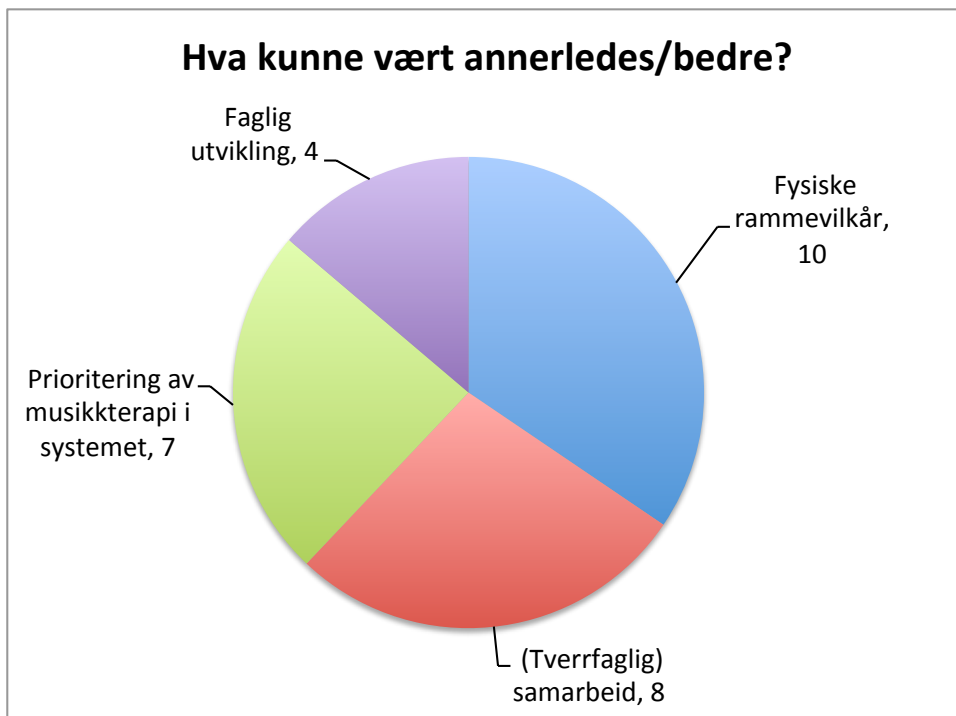
3.3.6 Jobbtilfredshet

På spørsmål om hva respondentene er mest fornøyd med i jobben sin nevnes det flere ulike temaer og grunner. Svarene er sortert i tre hovedkategorier (se Figur 15). Nevnt flest ganger er tverrfaglig samarbeid. Kategorien inkluderer godt arbeidsmiljø, og anerkjennelse og tillitt fra ledelse og kollegaer. Mange oppgir også tilfredshet med arbeidsoppgavene, inkludert selvstendighet/frihet til å jobbe slik en vil. Direkte arbeid med barn og unge som har glede og nytte av tilbudet er også grunner som kommer opp flere ganger.

Figur 15 – Hva er du mest fornøyd med i jobben din?

Når respondentene blir spurt om hva som kunne vært annerledes eller bedre i jobben kommer det også mange ulike svar. Svarene er sortert i fire hovedkategorier (se Figur 16). Fysiske rammevilkår som tilgang til og kvalitet på rom og utstyr, og ønsket om mer samlet virksomhet (mindre tid brukt på reising) nevnes flest ganger. Kategorien «tverrfaglig samarbeid» inkluderer også ønske om flere musikkterapeuter på arbeidsplassen. Kategorien «prioritering av musikkterapi i systemet» inkluderer blant annet ønsker om en definert musikkterapistilling.

Figur 16 – Hva kunne vært annerledes/bedre?

4 Diskusjon

Det kommer tydelig frem at de aller fleste respondentene ser et behov for flere musikkterapistillinger. De fleste ser behov på egen arbeidsplass, men det blir også nevnt behov og ønsker om flere musikkterapeuter innen eget felt/brukergruppe generelt, og generelt i samme geografiske område (for eksempel kommune). Mangel på personalressurser er det som flest respondenter mener er grunnen til at barn og unge mangler tilgang på musikkterapi.

For å få bukt med dette burde nye stillinger opprettes, men spørreundersøkelsen viser at dette krever entreprenørskap. Av de respondentene som visste hvordan deres stilling ble opprettet var det som regel som følge av en prosjektstilling, et engasjement eller et prøveprosjekt. Det er sjeldent det er arbeidsstedet selv som tar initiativet til nye musikkterapistillinger.

Til tross for at de aller fleste er ansatt med musikkterapeut som stillingstittel, er det tydelig at stillingstittel er et viktig tema for de som ikke har denne tittelen. Det kan virke som at å ha musikkterapeut som stillingstittel er viktig for yrkesidentiteten. Dette ønsket nevnes flere ulike steder i undersøkelsen. Det kommer også frem at det er viktig at arbeidet musikkterapeutene gjør blir kalt for nettopp musikkterapi og ikke usynliggjøres ved bruk av andre benevnelser.

Et interessant tema som også kan drøftes nærmere når det gjelder musikkterapeutisk identitet er avviket respondentene opplever mellom brukernes forventninger og målsetningene til musikkterapien. Respondentene opplever at brukernes forventninger er ressursorienterte og handler om glede, utfoldelse, samspill og musikalske opplevelser. Mens blant annet språk, kommunikasjon og trening av sosiale ferdigheter står sentralt når det gjelder målsetningene som til dels er definert gjennom systemet rundt musikkterapeuten. Funnet er ikke overraskende, men tydeliggjør utfordringen musikkterapeutene kan stå i ved å ta på seg rollen som advokat for barnas ressurser i systemer som ellers fokuserer på symptom- og adferdsendring. Å styrke identiteten til musikkterapeuten gjennom nettverksarbeid, veiledning og videreutdanning kan være et viktig virkemiddel for å fremme profesjonen i det tverrfaglige samarbeidet.

Et positivt funn fra undersøkelsen er at de absolutt fleste respondentene (90 prosent) er ansatt i fast stilling. I tillegg er godt over halvparten (65 prosent) ansatt i full stilling. Det er få musikkterapeuter som oppgir at de sitter i en lederstilling, kun to av 33. Å ha musikkterapeuter i lederstillinger innen ulike felt kan være viktig for synliggjøring av musikkterapi, og være med på den videre utviklingen av musikkterapi som profesjon. Man kan også se for seg at det vil være enklere å få opprettet nye musikkterapistillinger dersom flere musikkterapeuter sitter i lederstillinger.

Omtrent halvparten av respondentene jobber med barn og unge med nedsatte funksjonsevner (20 av 41 svar) som stemmer godt overens med kartleggingsundersøkelsen til Halås (2019) hvor spesialpedagogikk med barn var det feltet flest jobbet innen. Samtidig er det feltet lite representert i publisert forskning (<https://www.gamut.no/>), media og utdanning. Et eksempel er den reviderte studieplanen for den integrerte masterutdanningen i musikkterapi ved UiB som i mindre grad fokuserer på det spesialpedagogiske feltet enn tidligere studieplaner (Universitetet i Bergen, i.d.).

Respondentene oppgir at de samarbeider med et bredt utvalg av yrkesgrupper, men det er lite fokus på systembasert samarbeid, som rådgivning/veiledning og samfunnsarbeid. Både stortingsmeldingen med fokus på tidlig innsats og inkludering (Meld. St. 6 (2019-2020)) og den nye læreplanen med fokus på folkehelse, livsmestring, demokrati og medborgerskap (Utdanningsdirektoratet, 2017) kan åpne nye muligheter for musikkterapi i skole. Det vil imidlertid kreve at musikkterapeuter i større grad arbeider på et gruppe-/klasse-/skolenivå og i mindre grad individbasert.

4.1 Svakheter ved undersøkelsen

Den største utfordringen var mest sannsynlig at undersøkelsen ble gjennomført sommeren 2019, der de fleste aktuelle respondentene trolig hadde ferie. Dette kan ha hatt konsekvenser for hvor mange som gjennomførte spørreundersøkelsen.

Respondenter som brukte mobilen til å svare, rapporterte også tekniske problemer med spørreskjemaformatet som viste seg å ikke være godt nok egnet for mobilbruk. Dette kan ha ført til at respondenter enten ikke har hatt tid til å fullføre hele undersøkelsen, eller potensielt har gått lei og dermed ikke fullført.

Det er en del respondenter som kun har svart på deler av undersøkelsen. Det kan være flere grunner til dette. Undersøkelsen ble nokså lang, og tok dermed litt tid å gjennomføre i sin helhet. Det var i tillegg ikke mulig å hoppe over spørsmål, eller svare nøytralt. Dette kunne vært forbedret ved å legge til svaralternativer som «vet ikke» eller «ønsker ikke å svare».

5 Avslutning

Det regionale nettverket «Musikkterapi i barn og unges oppvekst», som står bak denne spørreundersøkelsen, ble startet opp for å styrke faglig identitet, diskutere og oppdatere argumentasjon og kunnskapsgrunnlag for musikkterapi med barn, samarbeide om ideer for fagutviklings- og forskningsprosjekter, og skape dialog mellom praksisfeltet, Griegakademiets senter for musikkterapiforskning (GAMUT), deltakere i POLYFON og andre aktører.

I denne spørreundersøkelsen har vi sett på brukergruppene og arbeidshverdagen til musikkterapeuter som jobber med barn og unge på Vestlandet. Prosjektet har skapt en oversikt over hvilke brukere i denne aldersgruppen som har tilgang til musikkterapi, samt hvordan musikkterapeuter i dette feltet jobber og hvordan stillingene er organisert. Funnene forteller oss noe om hvordan de musikkterapeutiske tjenestene som finnes møter dagens og fremtidige behov, om musikkterapeutens jobbtilfredshet og endringsbehovene de ser.

Undersøkelsen viser at respondentene opplever å ha trygge stillinger og stor grad av frihet i hvordan de utfører jobben. Nesten alle respondentene oppgir at de samarbeider bredt med mange ulike yrkesgrupper, men noen savner strukturer eller systemer for å formalisere det tverrfaglige samarbeidet. Andre utfordringer som undersøkelsen avdekker er knyttet til musikkterapeutenes yrkesidentitet og hvordan den henger sammen med blant annet stillingstittel. Undersøkelsen viser at respondentene jobber i forholdsvis liten grad samfunnsorientert og at det som omtales som samfunnsorientert ofte handler om framføringer og å bygge broer til lokalsamfunnet. Dette kan tyde på at musikkterapistillinger i liten grad er organisert til å jobbe systemorientert, eller at musikkterapeuter prioriterer selv å jobbe individorientert og med grupper. I tillegg kommer det tydelig fram at respondentene ser behov for flere musikkterapistillinger. Flere stillinger vil føre til at flere brukere får tilgang til musikkterapi. For å oppnå dette viser undersøkelsen at det er behov for entreprenørskap fra musikkterapeuten selv. Derfor kan det være viktig at entreprenørskap blir en del av musikkterapiutdanningen, slik at fremtidige musikkterapeuter forberedes på jobbmarkedet som møter dem når de er ferdigutdannet. Slik kan det store engasjementet musikkterapeutene bærer med seg i enda større grad utvikle seg og musikkterapeutene kan bidra til å øke tilgjengelighet av musikkterapi til barn og unge.

6 Litteraturliste

- Halås, M. S. (2019). *Musikkterapeuter som profesjonsgruppe i Norge: En kartleggingsundersøkelse av musikkterapeuter som er medlem i Norsk forening for musikkterapi sin utdanning, arbeidsfelt og tilsettingsforhold* [Masteroppgave, Universitetet i Bergen].
- Meld. St. 6 (2019-2020). *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=1>
- Nordahl, T., m.fl. (2018). *Inkluderende fellesskap for barn og unge. Ekspertgruppen for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Universitetet i Bergen. (i.d.). *Musikkterapi, master, 5 år*.
<https://www.uib.no/studier/MAHF-INMUT>
- Utdanningsdirektoratet. (2017). *Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen*. Udir. <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/folkehelse-og-livsmestring/>